

УДК 378.018.4

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Пилаєва Тетяна Володимирівна, к.п.н., доцент, ХНЕУ ім.С.Кузнеця, Харків, Україна,

Гончарова Оксана Миколаївна, ХНЕУ ім. С.Кузнеця, Харків, Україна

Анотація — В статті розглядається використання інформаційних технологій в системі вищої освіти Великобританії. Особливу увагу приділено Відкритому та Лондонському університетам.

Ключові слова — інформаційні технології, вища освіта, дистанційна освіта, Великобританія.

В останні десятиліття розвитку комп'ютерних технологій та мережі Інтернет, дистанційна освіта у Великій Британії розвивається стрімкими темпами. Навчальні заклади різних форм власності надають можливість студентам отримувати освітні послуги дистанційно, використовуючи засоби інформаційних та комунікаційних технологій. Ми вважаємо, що використання комп'ютерних технологій в дистанційній освіті дає можливість оптимізувати процес навчання, об'єднати переваги традиційних технологій навчання з можливостями інформаційних технологій, розвивати пізнавальну діяльність студента; формує мотиваційне, емоціональне, комунікативне середовище; забезпечує формування цілісного сприймання і розуміння процесів та явищ на основі широкого залучення банків даних, вільного доступу до інформаційних джерел, обробки великих обсягів інформації; дає змогу самостійно досягати навчальних цілей шляхом візуалізації процесу вирішення проблеми, оперативного пошуку інформації під час розв'язання навчально-пізнавальних завдань [5, с. 13].

Використання інформаційно-освітніх технологій забезпечує інтенсифікацію й актуалізацію навчально-виховного процесу на основі розв'язання таких основних завдань:

– виявлення й використання стимулів активізації пізнавальної діяльності шляхом застосування різних інформаційних технологій, що обираються в залежності від індивідуальних особливостей студента;

– поглиблення міжпредметних зв'язків у розв'язанні задач із різних предметних галузей за рахунок використання таких сучасних засобів обробки інформації, як комп'ютерне моделювання, технології локальних і мережевих баз даних і знань;

– активна участь студента в проектуванні та подальшій актуалізації його освітньої траєкторії, що забезпечує особистісно-орієнтований підхід в організації процесу навчання [4].

Розвиток інформаційних технологій, які відкривають нові можливості навчання, впливає на зміни у системі дистанційної освіти. Завдяки сучасним комп'ютерним технологіям та мережі Інтернет у людей з'явилась можливість доступу до інформаційних серверів по всьому світу та спілкування в режимі реального часу. На сьогодні продовжує діяти так званий закон Мура, за яким продуктивність електронно-обчислювальних машин збільшується в два рази кожні півтора року.

Інформаційні технології відкривають студентам доступ до принципово нових джерел інформації, підвищують ефективність навчання та самостійної роботи, надають унікальні можливості для спілкування і творчості, придбання та фіксації професійних навичок, дозволяють реалізувати передові форми і методи дистанційного навчання. [3].

Засоби інформаційно-освітніх технологій надають викладачам, які працюють в системі дистанційної освіти, можливості оперативно оновлювати зміст навчання і проектувати навчальне середовище відповідно до появи нових знань і технологій. Інформаційні

технології звільняють викладача від властивих традиційному навчанню рутинних видів діяльності, пов'язаних з викладанням навчального матеріалу і опрацюванням умінь і навичок.

В університетах дистанційної форми навчання Великобританії комп'ютери використовуються: а) для забезпечення можливостей надання навчальних матеріалів в різних форматах, таких як текст, графіка, аудіо та відео для виконання вправ і проведення дослідів; б) для навчання з використанням матеріалів, записаних на компакт-дисках, доступу до баз даних і інших джерел інформації в мережі Інтернет; в) для забезпечення способів спілкування між студентами, викладачами (електронна пошта, телеконференції, чати) [3].

У системі освіти Відкритого університету важливе значення має використання Інтернету як засобу забезпечення інтерактивної комунікації між студентами і представниками освітнього закладу. Студенти отримують навчальні матеріали он-лайн, складають іспити через всесвітню мережу. Всі курси університету мають свій власний веб-сайт, який допомагає студенту планувати та організувати навчання, надає можливість брати участь у роботі найбільшої в світі громади університету. Для більшості курсів, студент повинен провести два або більше сеансів на тиждень у комп'ютерній мережі університету. У 2005 р. у Відкритому університеті Великобританії розпочато та згодом розроблено віртуальне освітнє середовище «Відкрите навчання» (Openlearn) на базі відкритого ресурсу Moodle, яке отримало у 2006 р. грант на цю розробку від установи Хьелит (Hewlett Foundation) [3, с.158].

Віртуальне освітнє середовище Moodle має на меті можливість вільного доступу для студентів та співробітників університету до електронної системи та участь в дискусіях і у роботі курсу, а для широкого загалу – можливість самостійно навчатися завдяки вільному доступу до матеріалів курсу.

В освітньому процесі Відкритого університету важливе значення мають теле- та радіотрансляції. Відкритий університет з моменту свого утворення почав тісну співпрацю з Британською радіомовною корпорацією – BBC. Кожен навчальний курс супроводжується телетрансляцією на трьох

рівнях, основним з яких є середній рівень. Низький рівень існує для повторення пройденого матеріалу, а високий рівень є професійно спрямованим, він надає більш глибокі знання з предмету, що вивчається.

В отриманні дистанційної освіти найчастіше використовується персональний комп'ютер і система переговорів Skype. Особлива увага педагогів приділяється системам First Class та Lotus Notes, які застосовуються в ділових школах і на підготовках проведення соціальних заходів.

В Лондонському університеті при вступі до навчального закладу студент отримує доступ до Інтернет-ресурсів, необхідних для навчання: бібліотеки Лондонського університету, архів якої налічує п'ять мільйонів наукових журналів та велику кількість електронних книжок; до бази даних законодавства Великобританії, США, Європейського Союзу та інших юрисдикцій, таких як Westlaw, Lexis Nexis Professional; до середовища віртуального навчання (Virtual Learning Environment), яке забезпечує студента електронними навчальними матеріалами, відео лекціями, аудіовізуальними тьюторіалами, он-лайн завданнями для самоперевірки, порадами спеціалістів, доступом до дискусійних форумів з іншими студентами в усьому світі, які навчаються за цією програмою.

Середовище віртуального навчання надає можливість колективного навчання. Працюючи у середі віртуального навчання студент навчається самостійно формувати свою точку зору. У процесі читання та прослуховування он-лайн лекцій відбувається пасивна передача інформації та знань. Така форма навчання дає можливість організувати гнучкий графік навчання, одночасно працювати над різними темами.

В університеті Лондона створена найсучасніша пошукова система та система запитів для ефективного використання бібліотечних ресурсів. Зауважимо, що для студентів існує можливість використання бібліотеки Сенату університету, яка має в своїх запасниках значну кількість друкованих та он-лайн книжок, включаючи історичні та антикварні; газети та цифрові архіви; історичні карти та матеріали з історії Лондонського університету. Студентові надається спеціальна студентська електронна адреса, яка забезпечує надійний та безпечний

канал зв'язку з університетом. На початку навчального року студентам надсилаються посібники, методичні поради для кожного навчального предмета, матеріали для практичної роботи.

Більшість університетів Великобританії, як і інші всесвітньовідомі навчальні заклади, надають вільний мережевий доступ до своїх електронних навчальних матеріалів [2, с. 71]. Це суттєво розширює базу посібників для дистанційного навчання. Підключення електронних каталогів бібліотек навчальних закладів до мережі Інтернет дає можливість здійснювати пошук необхідної літератури у бібліотечних фондах інших університетів.

У зв'язку з розширенням комп'ютеризації навчального процесу, інформаційне наповнення мережевих серверів та ефективне управління процесом здобуття знань є головними і, в той же час, найбільш складними завданнями у процесі створення інформаційно-освітніх середовищ у комп'ютерних мережах [1, с. 19].

30 травня 2007 р. почав працювати Apple iTunes U – безкоштовний освітній сервіс, який був створений для зберігання і відкритого доступу до освітніх аудіо і відео матеріалів для студентів та всіх бажаючих, які мають вихід до мережі Інтернет. Всі університети, які були учасниками цього проекту, отримали власні розділи на iTunes U, де зараз публікують курси лекцій, уроки з вивчення мов, лабораторні експерименти, спортивні хроніки та відеотури по студентським містечкам. Університетський коледж Лондонського університету, Відкритий університет Великої Британії і коледж Trinity в Дубліні викладають лекції в інтернет-магазині iTunes. Для того, щоб почати користуватися сервісом iTunes U, особі необхідно мати комп'ютер з встановленою програмою iTunes, знання англійської мови (більшість лекцій читається англійською), а також обліковий запис в iTunes Store.

Нещодавно престижні британські університети – Оксфорд і Кембридж приєдналися до проекту iTunes U і опублікували там сотні тисяч навчальних аудіо-та відеоматеріалів. Кембриджський університет планує на безкоштовній основі опублікувати лекції всіх своїх Нобелівських лауреатів, а Оксфордський університет опублікує понад 150 годин відеоматеріалів й

аудіозаписів лекцій своїх найвідоміших випускників та професорів. До публікації готуються виступи істориків, лекції з фундаментальних основ фізики та хімії тощо.

Таким чином, організаційно-педагогічні умови розвитку дистанційної освіти залежать від темпів розвитку інформаційних технологій. З виникненням і застосуванням потужних технічних можливостей, відповідних телекомунікаційних каналів та мережі Інтернет дистанційна освіта у Великобританії набула широкого розповсюдження.

Список використаної літератури

1. Вымятин В. М. Информационно-технологическое обеспечение ДО / В. М. Вымятин // Открытое и дистанционное образование. – 2000. – № 1. – С. 17–22.
2. Жарких Ю. Об'єднання навчальних ресурсів університетів для створення дистанційних лабораторних практикумів / Юрій Жарких, Сергій Лисоченко, Богдан Сусь, Олег Третьак // Вища школа. – 2011. – № 10. – С. 71–81.
3. Пилаева Т.В. Тенденції розвитку вищої дистанційної освіти у Великій Британії (середина ХХ – початок ХХІ століття) : дис... канд. пед. наук : 13.00.01 / Пилаева Тетяна Володимирівна. – Ялта., 2014. – 242 с.
4. Полат Е. С. Теория и практика дистанционного обучения : [моногр.] / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева. – М. : Академия, 2004. – 416 с.
5. Прокоф'єв Є. Г. Організаційно-педагогічні засади загально педагогічної підготовки майбутніх учителів в умовах дистанційного навчання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Є. Г. Прокоф'єв. – К., 2011 – 20 с.

Автори

Пилаєва Тетяна Володимирівна, доцент кафедри педагогіки та іноземної філології, ХНЕУ ім. С.Кузнеця (tatyana.pylaieva@hneu.net).

Гончарова Оксана Миколаївна, викладач каф. педагогіки та іноземної філології, Харківського національного економічного університету ім. С.Кузнеця (oksana.honcharova@hneu.net).

Тези доповіді надійшли 07 лютого 2018 року.

Опубліковано в авторській редакції.

